

Quickscan Flora en Fauna

Nutstuin, landgoed De Boom gemeente Leusden

In opdracht van Stichting De Boom

maart 2013

Quickscan Flora en Fauna

Nutstuin, landgoed De Boom

gemeente Leusden

In opdracht van Stichting De Boom

Tekst:	H.J.V. van den Bijtel
Fotografie:	H.J.V. van den Bijtel (HB) en H. van de Vendel (HV)
Beopublicatie:	201317
Maart 2013	
Omslagfoto:	de nutstuin op landgoed De Boom met de tuinmuur en daarachter de tuinmanswoning, wagenloods en oranjerie (HV)

van den **Bijtel** ecologisch onderzoek

Uilenkamp 22

3972 XS Driebergen-Rijsenburg

tel./fax 0343 – 521021

e-mail h.j.v.vdbijtel@planet.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Opdracht	1
2	Het onderzoek	1
3	Het plangebied	2
4	Geplande ontwikkelingen in het plangebied	4
5	Mogelijk voorkomen strikter beschermde soorten	5
6	De plannen in relatie tot de 'groene' wet- en regelgeving	7
7	Conclusies en aanbevelingen	8
8	Geraadpleegde literatuur	9

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Stichting De Boom heeft plannen ontwikkeld voor de herinrichting van de nutstuin. De plannen voorzien onder andere in de sloop van de bestaande tuinmanswoning en de bouw van een nieuwe woning in de tuinmuur. Ten behoeve van de realisatie van deze plannen zal het vigerende bestemmingsplan moeten worden herzien (partiële herziening).

Om de haalbaarheid van genoemde plannen te kunnen beoordelen, zijn gegevens nodig over de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde planten en diersoorten. Om deze gegevens te kunnen verzamelen, heeft Stichting De Boom eind september 2012 opdracht gegeven voor het uitvoeren van een quickscan.

De deels ommuurde nutstuin op het landgoed De Boom met links achter de muur de tuinmanswoning, de wagenloods en de oranjerie (HV)

1.2 Opdracht

De opdracht bestaat uit het uitvoeren van een quickscan die inzicht geeft in:

- de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde en bijzondere soorten;
- aandachtspunten voor de realisatie van de plannen in relatie tot de 'groene' wet- en regelgeving, en
- de noodzaak tot een uitgebreider onderzoek naar de natuurwaarden van het plangebied.

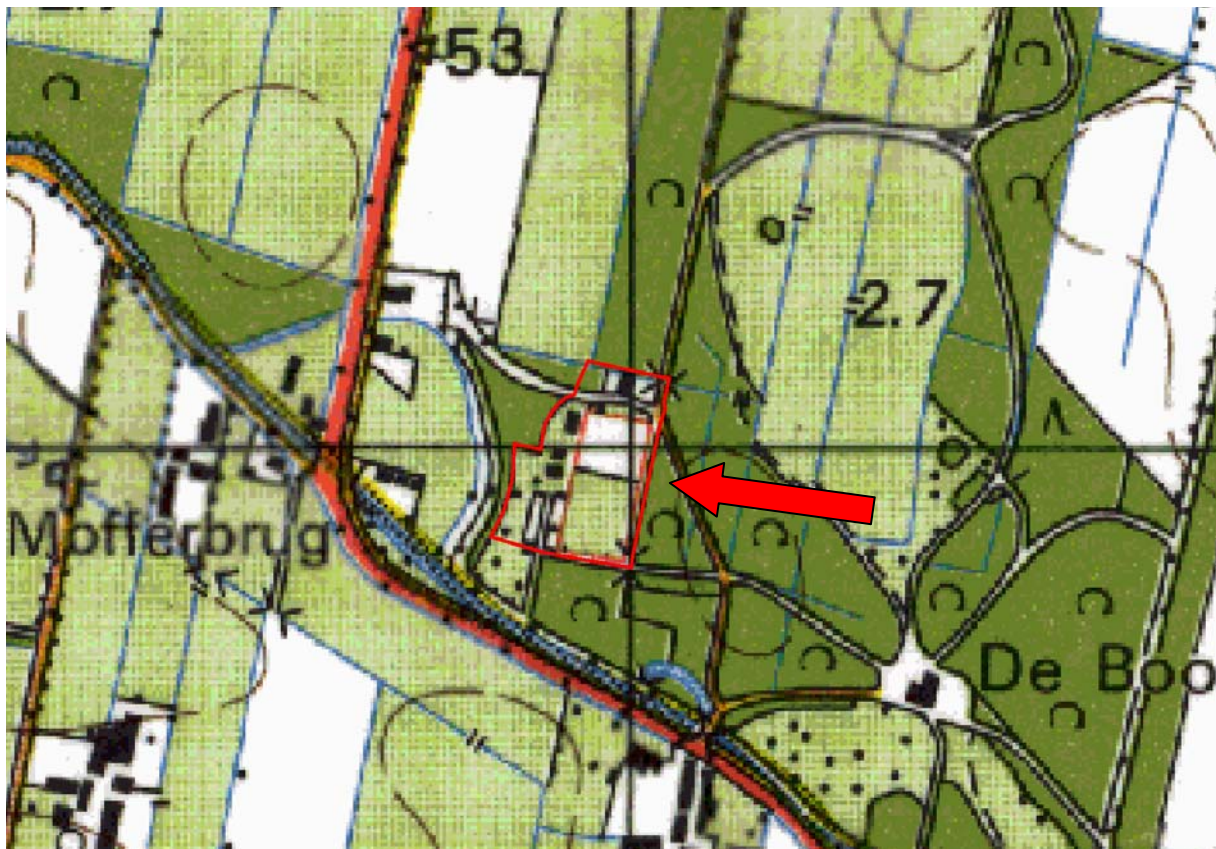
2 Het onderzoek

In oktober 2012 zijn twee veldbezoeken gebracht aan het gebied. Op 16 oktober is het gebied in de avond onderzocht op de aanwezigheid van en het gebruik door vleermuizen. Op 31 oktober is overdag de geschiktheid van het gebied als leefgebied of voortplantingslocatie voor beschermde en bijzonder soorten beoordeeld.

Op basis van deze veldbezoeken en gegevens uit openbare bronnen over de verspreiding van beschermde en bijzondere soorten in de omgeving is beoordeeld welke beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn en verwacht kunnen worden. Vervolgens is een analyse gemaakt van de aspecten waarmee bij realisatie van de plannen rekening gehouden dient te worden. Aan de hand van deze analyse wordt tevens nagegaan of er nader onderzoek zal moeten worden uitgevoerd en welke procedures zullen moeten worden doorlopen alvorens de plannen gerealiseerd kunnen worden.

3 Het plangebied

Het plangebied ligt ten oosten van de Arnhemseweg (Arnhemseweg 105-107) ter hoogte van de Mofferbrug op ongeveer 200 meter ten westnoordwesten van het landhuis De Boom. Het plangebied wordt omringd door percelen met gemengd loof- en naalddhout, die tezamen een betrekkelijk smalle bosstrook vormen die zich uitstrekt tussen de Leusbroekerweg in het noorden en de Geerensteinselaan in het zuiden.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood omlijnd)

Schaal ca. 1 : 15.000. Copyright 2012 Dienst voor het Kadaster en Openbare Registers, Apeldoorn

Het plangebied zelf bestaat uit de nutstuin met gemetselde kassen en een boomgaard (recent opnieuw ingeplant), die aan de west- en noordzijde is ommuurd. Aan de oostzijde wordt de tuin begrensd door een schutting en in het zuiden door een dicht struweel.

Aan de noordzijde van de nutstuin liggen tegen de tuinmuur de gedeeltelijk vervallen kassen en enkele koude bakken (HV)

Ten westen van de nutstuin ligt buiten de tuinmuur de voormalige tuinmanswoning. Ten noorden hiervan staan twee stenen opstallen, de oranjerie en de wagenloods. Deze drie panden hebben een puntdak dat is gedekt met pannen. Tegen de bosrand aan staat een houten schuur met een golfplaten dak. Op de kop van de nutstuin, direct achter de doorgang in de tuinmuur, staat een houten schuur met een bakstenen onderbouw en een gebroken kap die gedekt is met pannen.

Het terrein rondom wagenloods en de oranjerie, aan de noordzijde van de tuinmanswoning is verhard met klinkers, evenals de noordelijke toegangsweg tot het terrein. De zuidelijke toegangsweg bestaat deels uit een halfverharding van leem en steenslag. Ten westen en zuiden van de tuinmanswoning ligt een siertuin met gazons, bloemperken en een zwembad. Aan de zuidzijde van deze siertuin ligt een grote vijver met een natuurlijke inrichting.

De te slopen tuinmanswoning met daarachter de wagenloods en de orangerie (HV)

4 Geplande ontwikkelingen in het plangebied

De plannen voor de nutstuin omvatten de volgende onderdelen:

- sloop van de huidige tuinmanswoning;
- nieuwbouw in de tuinmuur (figuur 2) met een inhoud van 1000m³ die de bestemming wonen en werken krijgt;
- restauratie van de orangerie en de wagenloods, en
- restauratie van de tuinmuur en de kassen.

Voor de uitvoering van deze plannen is een partiële herziening van het vigerende bestemmingsplan nodig.

Figuur 2. Schetsontwerp voor de nieuwbouw in de tuinmuur (bron: Stichting De Boom)

5 Mogelijk voorkomen strikter beschermde soorten

Vleermuizen Tijdens het avondbezoek zijn bij de noordgevel van de tuinmanswoning twee uitvliegende gewone dwergvleermuizen gezien. Gedurende het middagbezoek werden onder een stootvoeg in de noordgevel ook enkele keutels gevonden. Uit deze waarnemingen kan worden geconcludeerd dat zich in de tuinmanswoning een zomerverblijf van gewone dwergvleermuizen bevindt. Volgens de nieuwste inzichten (Dienst Regelingen 2011) is het aannemelijk dat hier tevens een winterverblijf aanwezig is.

Voorts zijn er in het plangebied jagende ruige dwergvleermuizen, enkele jagende rosse vleermuizen, een overvliegende laatvlieger en een jagende gewone grootoorvleermuis vastgesteld. De in het plangebied aanwezig opstallen vormen in potentie geschikte verblijfplaatsen voor zowel de ruige dwergvleermuis als de gewone grootoorvleermuis. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of van deze beide soorten verblijfplaatsen aanwezig zijn. Ook zal nader onderzoek antwoord moeten geven op de vraag hoe belangrijk het plangebied is als jachtgebied voor vleermuizen en of er in het gebied vliegroutes, paar- en zwermplaatsen van vleermuizen liggen.

Alle vleermuizen zijn strikt beschermd (Tabel 3 van de AMvB art. 75) en opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Overige zoogdieren In het bos ten oosten van de nutstuin zijn tijdens het veldonderzoek eekhoorns waargenomen. Het is niet uitgesloten dat in de bomen langs de randen van het plangebied nesten van deze strikter beschermde soort aanwezig zijn.

Het is niet aannemelijk dat in het plangebied verblijfplaatsen aanwezig zijn van andere strikter beschermde zoogdieren. Wel zullen das en boommarter mogelijk nu en dan in het plangebied foerageren.

Vogels De opstallen in het plangebied, met name de wagenloods, de oranjerie en de houten schuren vormen in potentie een geschikte broedlocatie voor onder andere uilen. De nutstuin vervult mogelijk een functie als jachtgebied voor de ransuil. Afgaande op de inrichting is het niet aannemelijk dat nog andere bijzondere vogelsoorten van het plangebied gebruikmaken of er broeden.

Alle vogels zijn strikt beschermd en opgenomen in de Vogelrichtlijn. De bescherming van de meeste vogels heeft primair betrekking op de broedtijd. Broedlocaties van sommige uilen zijn het gehele jaar beschermd. Bij deze soorten dient bovendien beoordeeld te worden of een voorgenomen ontwikkeling geen nadelige invloed heeft op de functionaliteit van het leefgebied.

Reptielen Het landgoed De Boom vormt een oostelijke uitloper van het aaneengesloten verspreidingsgebied van de populatie ringslangen aan de oostzijde van Den Treek. Het plangebied vormt in potentie een geschikt leefgebied voor deze soort. Vooral de vijver aan de zuidkant van de tuin van de tuinhuiswoning en de natte plek met een moerassige vegetatie (verlande poel?) aan de noordoostkant van de nutstuin vormen voor deze soort een geschikt jachtgebied. De blad- en afvalhopen ten noorden van de oranjerie zijn in potentie geschikt als voortplantingslocatie voor deze soort.

Het plangebied vormt in potentie een geschikt leefgebied voor de ringslang (HB)

Amfibieën Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de poelkikker (RAVON). In het uurhok waarbinnen ook het plangebied ligt is deze soort recent nog waargenomen. Geschikte elementen voor deze soort in het plangebied zijn de vijver aan de zuidkant van de tuin van de tuinhuiswoning en de ondiepe slootjes/greppels langs de randen. De poelkikker is strikt beschermd (Tabel 3 van de AMvB art. 75) en opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Overige soorten Gelet op de aard en de inrichting komen vermoedelijk geen andere strikter beschermde of bijzondere soorten in het plangebied voor. Ook hier is echter nader onderzoek nodig om hierover zekerheid te krijgen.

6 De plannen in relatie tot de 'groene' wet- en regelgeving

Verblijfplaats gewone dwergvleermuis

In de te slopen tuinmanswoning komt in ieder geval een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis voor. Het is aannemelijk dat hier ook een winterverblijf aanwezig is. Omdat deze verblijfplaats bij de sloop van de woning verloren zal gaan, moet voor deze soort een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet worden aangevraagd. Het verkrijgen van een ontheffing is echter alleen mogelijk als aan de aanvraag een onderzoek ten grondslag ligt dat voldoet aan de eisen van het vleermuizenprotocol (Gegevensautoriteit Natuur e.a. 2012).

Aanwezigheid verblijfplaatsen ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis

In het plangebied zijn jagende ruige dwergvleermuizen en gewone grootoorvleermuizen waargenomen. Voor deze soorten zijn ook potentieel geschikte verblijfplaatsen aanwezig. Omdat beide soorten strikt beschermd zijn, zal moeten worden onderzocht of er inderdaad verblijfplaatsen aanwezig zijn en of realisatie van de plannen nadelige effecten kan hebben. Indien dat het geval is, zal ook voor deze soorten een ontheffing van verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet moeten worden aangevraagd.

Functies van het plangebied voor vleermuizen

Het plangebied wordt door ten minste vijf soorten vleermuizen gebruikt om te jagen. Om te kunnen voldoen aan de vereisten van de Flora- en Faunawet dient te worden nagegaan hoe belangrijk het gebied is als jachtgebied. Tevens dient te worden onderzocht of in het gebied vliegroutes, paar- en zwermplaatsen aanwezig zijn en of realisatie van de plannen nadelige effecten kan hebben. Indien dat het geval is, zal voor deze vleermuizen een ontheffing van verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet moeten worden aangevraagd.

Nestlocaties vogels

De opstallen in het gebied zijn in potentie geschikt als nestlocatie voor onder andere uilen. Onderzocht dient te worden of in de opstallen nestlocaties van jaarrond beschermde soorten aanwezig zijn en of realisatie van de plannen nadelige effecten kan hebben. Indien dat het geval is, zal voor deze soorten een ontheffing van verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet moeten worden aangevraagd.

Voorkomen reptielen en amfibieën

Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van ringslang en de poelkikker. Omdat beide soorten strikt beschermd zijn, zal moeten worden onderzocht of ze inderdaad aanwezig zijn en welke functies het gebied voor hen vervult. Vervolgens dient te worden beoordeeld of realisatie van de plannen nadelige effecten voor deze soorten kan hebben. Indien dat het geval is, zal ook voor deze soorten mogelijk een ontheffing van verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet moeten worden aangevraagd.

De plannen in relatie tot de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het plangebied zelf ligt buiten de EHS, maar wordt hier wel aan alle kanten door omringd. Middels een zogeheten nee, tenzij-toets dient daarom te worden onderzocht of de plannen significante gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke waarden en kenmerken van de aangrenzende EHS.

7 Conclusies en aanbevelingen

- ❑ In de te slopen tuinmanswoning is een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Het is aannemelijk dat zich hier ook een winterverblijf bevindt.
 - ❑ Van twee soorten vleermuizen (ruige en gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis) kunnen in de aanwezige gebouwen in het plangebied verblijfplaatsen aanwezig zijn.
 - ❑ Vijf soorten vleermuizen gebruiken het plangebied als jachtgebied.
 - ❑ De opstallen in het gebied kunnen een broedlocatie zijn voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten.
 - ❑ Het plangebied is mogelijk leefgebied en voortplantingslocatie voor ringslang en poelkikker.
-
- ❑ De sloop en restauratie van de opstallen kan leiden tot het verstoren en/of vernietigen van verblijfplaatsen van strikter beschermde soorten, in het bijzonder vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nesten.
 - ❑ De herinrichting van het gebied kan leiden tot het verstoren en/of vernietigen van leefgebied en voortplantingslocaties van ringslang en poelkikker.
 - ❑ Om te kunnen voldoen aan de verplichtingen vanuit de Flora- en Faunawet en de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur zal nader onderzoek moeten worden uitgevoerd, dat voldoet aan de geldende richtlijnen en protocollen.
 - ❑ Dit onderzoek zal moeten uitwijzen van welke strikt beschermde en bijzondere soorten in het gebied voorkomen, van welke soorten verblijfplaatsen aanwezig zijn en wat de functies zijn van het plangebied voor de verschillende soorten.
 - ❑ Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek kan een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet worden aangevraagd en kunnen maatregelen getroffen worden om de eventuele nadelige effecten voor strikter beschermde soorten te voorkomen of te beperken.
 - ❑ Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek kan tevens een verplichte nee, tenzijtoets in het kader van de bescherming van de EHS worden uitgevoerd.

8 Geraadpleegde literatuur

- Backes, Ch.W., P.J.J. van Buuren & A.A. Freriks 2004. Hoofdpijnen natuurbeschermingsrecht. Sdu Uitgevers bv., Den Haag.
- Dienst Regelingen van het ministerie van El&I 2011. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Den Haag.
- Dienst Regelingen van het ministerie van El&I 2011. Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Den Haag.
- Dienst Regelingen van het ministerie van El&I 2011. Soortenstandaard Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*. Den Haag.
- Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging 2012. Het protocol voor vleermuisinventarisaties (www.natuurnet.nl).
- Ministerie van LNV 2000. Bescherming van planten en dieren. *Over de Flora- en Faunawet*. Brochure nr. 03. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2002a. Ter bescherming van onvervangbare flora en fauna. Algemene toelichting op de Flora- en Faunawet. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2002b. Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen en dergelijke. Over de Flora- en Faunawet in Nederland. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren. De Flora- en Faunawet in de praktijk; informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.

Geraadpleegde websites:

www.ravon.nl
www.waarneming.nl